

พัฒนาการบทบาทและปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดา ต่อบุตรชายในนวนิยาย พ.ศ. 2470-2560 : กรณีการอบรมเลี้ยงดู

THE DEVELOPMENT OF ROLES AND INTERACTION OF PARENTS WITH SONS IN
FAMILY NOVELS FROM 1927-2017: IN THE CASE OF PARENTING CHILDREN

ภัทรลักษณ์ ชินประภาพ*
Pattaraluk Chinpraphap

อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพ เพ็งพุ่ม
Assistant Professor Brapaas Pengpoom, Ph.D.
รองศาสตราจารย์ วนิดา บำรุงไทย
Associate Professor wanida bamroong-thai

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการบทบาทและปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาต่อบุตรชายในนวนิยาย พ.ศ. 2470-2560: กรณีการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดู ประเด็นที่ 1.1 สั่งสอนให้ประพฤติตนให้เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล ในพ.ศ. 2470-2509 บิดามารดาเคร่งครัดในการอบรมเลี้ยงดู เพื่อหล่อหลอมให้บุตรชายมีความสมบูรณ์แบบ ในพ.ศ. 2510 - 2519 บิดามารดาสั่งสอนให้ประพฤติตนเป็นคนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อที่จะมีอาชีพที่มั่นคง ในพ.ศ. 2520-2539 บิดามารดาปลูกฝัง ด้านการศึกษาเล่าเรียน สนับสนุนการสอบเข้าทำงานในหน่วยงานรัฐ ในพ.ศ. 2540-2549 บิดาที่มีความบกพร่องในบทบาทหน้าที่เลี้ยงดูบุตรชาย มารดาจะทำหน้าที่หลักในการอบรมดูแล และในพ.ศ. 2550-2560 บิดาปลูกฝังในด้านเงินเป็นใหญ่ เลี้ยงดูบุตรชายอย่างตามใจจนไม่รู้จักรับผิดชอบชีวิต ประเด็นที่ 1.2 ปลูกฝังค่านิยมที่ดี พ.ศ. 2470-2509 บิดามารดามีการปลูกฝังค่านิยมบุตรชายที่คล้ายคลึงกันคือ สั่งสอนการดำรงตนอย่างมีศักดิ์ศรี ให้รักษาเกียรติยศของลูกผู้ชาย ยึดมั่นในคำสัญญา ในพ.ศ. 2510 -2519 บิดามารดาปลูกฝังค่านิยมให้ได้รับการศึกษาตามฐานะ ในพ.ศ. 2520-2529 บิดามารดาได้ปลูกฝังค่านิยมภูมิคุ้มกันที่ดีแก่บุตรชาย โดยนำประสบการณ์ชีวิตมาปรับเป็นคำสอน ในพ.ศ. 2530-2539 บิดาได้ปลูกฝังค่านิยมด้านสิทธิ์เสรีภาพในการดำเนินชีวิต ในพ.ศ. 2540-2549 บิดาละเลยการเลี้ยงดูบุตรชาย มารดาจะเข้ามาช่วยกล่อมเกล่าจิตใจ สั่งสอนโดยใช้เหตุและผล ประเด็นที่ 1.3 สั่งสอนให้อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม ในพ.ศ. 2470-2479 บิดามารดาอบรมสั่งสอนโดยยึดหลักศีลธรรม

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

โดยไม่ให้พูดเท็จและมีความซื่อสัตย์ ในพ.ศ. 2480-2489 พบว่าบิดามารดาสั่งสอนไม่ให้บุตรชายทำตัวออกนอกจากรีด ประเพณีที่ดีงาม ในพ.ศ. 2500-2509 บิดามารดาสั่งสอนให้อยู่ในโอวาท ทำตามกรอบแนวทางที่บิดามารดาที่กำหนดไว้ ในพ.ศ. 2510-2519 บิดามารดาได้สอนให้ภูมิใจในการทำงานพึ่งพาตนเองด้วยความสุจริต ในพ.ศ. 2520-2539 พบว่า บิดามารดาสั่งสอนให้บุตรชาย รับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเองที่ผิดพลาด ในพ.ศ. 2540-2549 บิดามารดาสั่งสอนให้ ใช้เหตุและผลแก่ไขชีวิตบุตรชายจนพบทางออกที่ดีที่สุด ในพ.ศ. 2550-2560 บิดามารดาสั่งสอนให้รับผิดชอบต่อกรกระทำ ของบุตรชายที่ขัดแย้ง กับศีลธรรม ประเด็นที่ 1.4 บิดามารดาไม่อบรมเลี้ยงดูบุตร พบในนวนิยายช่วง ในพ.ศ. 2530-2539 บิดามารดาขาดศักยภาพ ในการเลี้ยงดูบุตรชาย โดยไม่อบรมดูแลเอาใจใส่ จนบุตรชายขาดที่พึ่งพิงยึดเหนี่ยวจิตใจ

คำสำคัญ : พัฒนาการด้านบทบาท, ปฏิสัมพันธ์, บิดามารดา, บุตรชาย, การอบรมเลี้ยงดู

ABSTRACT

The purpose of this study was to explore the development of the role and interaction of parents with sons in Thai novels. This is one of the objectives in Item 1 aiming to study the development of roles and interaction of male and female protagonists in Thai novels between 1927 and 2017. The results of the research showed that, regarding parenting (i.e., Item 1.1 teaching their sons to behave appropriately with family status), from 1927-1966, parents were strict in parenting in order to nurture their sons to be perfect. From 1967-1976, parents taught their sons to be good people and study hard in order to have a stable career. From 1977-1996, parents focused on education of their sons and also encouraged them to take examinations for government work. From 1997-2006, for the family with a father who had a disability in raising his son, a mother would be primarily responsible for taking care of the sons. From 2007-2017, fathers focused mainly on earning a lot of money and raised their sons without teaching them to place importance on conscience. Regarding Item 1.2 instilling good values, from 1927-1966, parents had similar values in instilling their sons to have dignity, preserve the honor of a man, and adhere to the promise. From 1967-1976, parents instilled value in education and encourage their sons to be educated according to their status. From 1977-1986, parents instilled good values for their sons by adapting their life experiences to teaching. From 1987-1996, fathers instilled values in the right to freedom of life. From 1997-2006, fathers neglected to raise their sons, so mothers would help to refine the minds and teach their sons reasonably. Regarding Item 1.3 teaching not to behave immorally. From 1927-1936, parents taught their sons by focusing on moral principles, not telling a lie, and being honest. From 1937-1946, it was found that parents taught their sons not to behave out of good traditions. From 1957-1966, parents taught their sons to obey and follow the guidelines set by parents. From 1967-1976, parents taught their sons to be proud of self-reliance in good faith. From 1977-1996, it was found that parents taught their sons to be responsible for what they did wrong. From 1997-2006, parents taught their sons to solve their life problems reasonably until the best solution was found. From 2007-2017, parents taught their sons to be responsible for acts of sons that conflicted with morality. Regarding Item 1.4 that parents did not

raise their sons, it was found that, in the novels from 1987-1996, parents lacked the potential to raise their sons; as a result, their sons lacked someone to rely on mentally.

Keywords : The Development of Roles ,Interaction, Parents, Sons, Parenting

บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในซีกโลกตะวันตกมายาวนาน ดังที่ วนิดา บำรุงไทย (2544, น. 9) กล่าวว่า นวนิยายซึ่งถือกำเนิดในชั้นปลายศตวรรษที่ 18 ในยุโรปและได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องกว่าสองศตวรรษนั้น เป็นวรรณกรรมที่ได้เข้ามาเป็นที่รู้จักของคนไทยเมื่อปี พ.ศ. 2444 ทั้งนี้ ตรีศิลป์ บุญขจร (2560, น.1-2) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า นวนิยายเป็นรูปแบบบันเทิงคดีที่ประเทศไทยได้รับมาจากประเทศทางตะวันตก และได้พัฒนาจนมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2472

ด้านความโดดเด่นของนวนิยายไทยนั้น รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2547, น.50) กล่าวว่า ในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา นวนิยายไทยได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย แต่ในสมัยนั้นยังถือว่าเป็นเรื่องอ่านที่ไม่เหมาะสม ไร้อารยะ ดังที่เรียกกันว่า “เรื่องอ่านเล่น” และนอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า นวนิยายมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความสัมพันธ์อันซับซ้อน ที่เรียกกันในสมัยนั้นว่า นิยายประโลมโลก ที่เด็กและผู้หญิงไม่ควรอ่าน หลังจากนั้น นวนิยายจึงเป็นที่นิยมยอมรับว่าได้สะท้อนหรือจำลองเรื่องราวชีวิตมนุษย์ การอ่านนวนิยายเสมือนเป็นการได้รับประสบการณ์เทียบ ทั้งด้านการเรียนรู้ชีวิตและสังคม ซึ่งสายทิพย์ นุกุลกิจ (2537,น. 171) ได้กล่าวว่า นวนิยายเริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจนขึ้นเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 18 ในประเทศอังกฤษ โดยนักเขียนคนแรกคือ แดเนียล เดอโฟ (Daniel Defoe) เป็นผู้ประพันธ์เรื่อง โรบินสัน ครูโซ (Robinson Crusoe) เมื่อ ค.ศ. 1719

โครงเรื่องเนื้อหาของนวนิยายเป็นการจำลองจากชีวิตจริง ที่แสดงถึงเหตุและผลที่มาจากความจริงของมนุษย์ ดังที่ สุพรรณิ วราทร (2519, น.123) กล่าวว่า นวนิยาย

เป็นที่ยอมรับว่าเป็นแบบฉบับที่มาจากบุคคลที่มีชีวิตจริง และพฤติกรรมตัวละครมีสอดคล้องกับลักษณะที่ปรากฏขึ้นในแต่ละช่วงเวลา อีกทั้ง วนิดา บำรุงไทย (2544, น.14-16) กล่าวว่า นวนิยายมีลักษณะเป็นเรื่องเล่าที่มีกลวิธีแบบใหม่แปลกไปจากการเล่านิทานแต่เดิมและลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เรื่องเล่าที่มุ่งเน้นแบบจำลองภาพชีวิตมนุษย์อย่างคำนึงถึงความสมจริง คือความสมเหตุสมผล เนื้อหาในนวนิยายมีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา โดยขึ้นอยู่กับเหตุการณ์บ้านเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และอิทธิพลจากต่างประเทศ ที่เป็นปัจจัยสำคัญ ส่งผลกระทบต่อตัวละคร ให้มีแนวคิด ทศคนคติ การแสดงออก ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกันไป ดังตัวอย่างเช่น ธัญญา สังขพันธานนท์ (2559, น. 55) กล่าวว่า นวนิยายในช่วงเวลา พ.ศ. 2468-2475 การนำเสนอตัวละครส่วนใหญ่เป็นบุคคลในสังคมชั้นสูงมีฐานะและมีเกียรติ เช่น คุณหลวง คุณพระ หลิ่งสูงศักดิ์ คนหนุ่มที่ได้รับการศึกษา และนักประพันธ์ เป็นต้น ดังนั้นบทบาทของตัวละคร โดยรวมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับระดับชนชั้นสูง ฐานะทางครอบครัว ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดา มีการส่งเสริมเรื่องการศึกษาและการแต่งงานโดยการคลุมถุงชนเป็นส่วนใหญ่

การเลี้ยงดูจากบิดามารดาเป็นส่วนสำคัญ ในการพัฒนาแนวคิดและการดำเนินชีวิตของบุตรชาย โดยมีลักษณะการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันไป ซึ่งในอดีตมีการเลี้ยงดูแบบดั้งเดิม ยึดกรอบจารีตประเพณี ซึ่งปลูกฝังทางด้านคุณธรรมจริยธรรม เนื่องด้วยตัวละครเอกชายเป็นผู้ที่สืบสกุล และต้องดำเนินกิจการของครอบครัวต่อไป เมื่อสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลง บทบาทและปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาในการเลี้ยงดูบุตรชาย ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามสิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการด้านบทบาทและปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรชาย เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม เป็นส่วนที่เข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญ มีอิทธิพลต่อบทบาทและปฏิสัมพันธ์ของตัวละคร

นวนิยายจึงเป็นการสะท้อนสังคมไทย ทำให้ทราบถึงเรื่องราวความสัมพันธ์และพัฒนาการไปตามยุคสมัย ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถคาดการณ์อนาคตจากแนวโน้มที่ผ่านมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นบทบาทและปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดากับบุตรชาย เป็นการถ่ายทอดความเกี่ยวข้องด้วยสายสัมพันธ์ จากการเลี้ยงดูแบบดั้งเดิมที่มีกรอบจารีตประเพณี จนถึงการเลี้ยงดูแบบสมัยใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปแปรผันตามเหตุการณ์บ้านเมือง สังคม วัฒนธรรม และค่านิยม ที่เลื่อนไหลตามกาลเวลา ล้วนเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลกำหนดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวละครทั้งสิ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านบทบาทและปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรชายด้านการเลี้ยงดู ในนวนิยายไทยระหว่าง พ.ศ. 2470 ถึง พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สืบค้นเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่ใช้ในงานวิจัย
2. นำเอกสารที่รวบรวมมาศึกษาวิเคราะห์ ขั้นตอนการวิเคราะห์มีดังนี้

2.1 สังเคราะห์เอกสารงานวิจัย โดยนำข้อมูลวิจัยทำการทบทวนวรรณกรรม ในด้านบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรชาย สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.2 คัดเลือกนวนิยายไทยโดยมีหลักในการพิจารณา คือการคัดเลือกนวนิยายจากผู้ประพันธ์ แบ่งเป็น 9 ช่วงเวลา ได้แก่ ผู้ประพันธ์ชาย 2 เรื่อง ผู้ประพันธ์หญิง 2 เรื่อง เพื่อให้ทราบแนวคิดทั้งผู้ประพันธ์ชายและหญิง ช่วง

เวลาละ 4 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 36 เรื่อง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

2.2.1 เกณฑ์การแบ่งระยะเวลาช่วงละ 10 ปี โดยเริ่มจาก พ.ศ. 2470 เนื่องด้วยเป็นช่วงเวลาที่ผู้ประพันธ์แตงนวนิยาย โดยมีเอกลักษณ์ปรากฏในบริบทของความเป็นไทยอย่างเฉพาะตัว เช่น ความเด่นชัดทางด้านสังคมวัฒนธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย และสิ้นสุดเมื่อ พ.ศ. 2560 เนื่องด้วยเป็นสภาวะของสังคมในปัจจุบัน ที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในขณะนั้น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ในหลากหลายมิติ เช่น มิติด้านการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล มิติค่านิยมของคนรุ่นใหม่ มิติความเท่าเทียมกันของผู้ชายและผู้หญิง และมีมิติความมีอิสระในการดำเนินชีวิต เป็นต้น

2.2.2 นำรายชื่อ นวนิยายไทย ในแต่ละช่วงเวลามาคัดเลือกโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้หลักเกณฑ์คือ นวนิยายที่ได้นำไปผลิตซ้ำ เช่น ผลิตเป็นละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ ซึ่งได้รับความนิยมเป็นต้น หรือ นวนิยายที่ได้รับรางวัล เช่น รางวัลซีไรต์ รางวัลเชวณบุ๊คอวอร์ด เป็นต้น ซึ่งรายชื่อนวนิยายมีดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2470-2479 1. ลูกผู้ชาย ผู้แต่ง ศรีบูรพา 2. ละครแห่งชีวิต ผู้แต่ง หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ 3. วนิดา ผู้แต่ง วรรณสิริ 4. ศัตรูของเจ้าหล่อน ผู้แต่ง ดอกไม้สด ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2480-2489 5. ข้างหลังภาพ ผู้แต่ง ศรีบูรพา 6. แผ่นดินของเรา ผู้แต่ง แม่อนงค์ 7. หญิงคนชั่ว ผู้แต่ง ก.สุรางคนางค์ 8. ผู้ดี ผู้แต่ง ดอกไม้สด ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2490-2499 9. นิทร-สายัณห์ ผู้แต่ง อิงอร 10. แลไปข้างหน้า ผู้แต่ง ศรีบูรพา 11. บ้านทรายทอง ผู้แต่ง ก.สุรางคนางค์ 12. ปริศนา ผู้แต่ง ว.ณ.ประมวลมารค ช่วงที่ 4 พ.ศ. 2500-2509 13. แวมยุรา ผู้แต่ง พนมเทียน 14. จำเลยรัก ผู้แต่ง ชูวงศ์ ฉายะจินดา 15. คมพยาบาท ผู้แต่ง สุข หทัย 16. สลักจิต ผู้แต่ง บุชยมาศ ช่วงที่ 5 พ.ศ. 2510-2519 7. ลูกอีสาน ผู้แต่ง คำพูน บุญทวี 18. อยู่กับก๋ง ผู้แต่ง หยก บูรพา 19. เขาชื่อกานต์ ผู้แต่ง สุวรรณี สุคนธา 20. ขว้านอกนา ผู้แต่ง สีฟ้า ลดาวัลย์ ช่วงที่ 6 พ.ศ. 2520-2529 21. คำพิพากษา ผู้แต่ง ชาดี

กอบจิตติ 22. ตลิ่งสูง ชุงหนัก ผู้แต่ง นิคม รวยยาว 23. ทอง
เนื้อแก้ว ผู้แต่ง โบทัน 24. ปูนปิดทอง ผู้แต่ง กฤษณา อโศก
สิน ช่วงที่ 7. พ.ศ. 2530-2539 25. ลอดลายมังกร ผู้แต่ง
ประภัสสร เสวิกุล 26. เวลา ผู้แต่ง ชาตี กอบจิตติ 27. มงกุฎ
ดอกส้ม ผู้แต่ง ถ่ายเถา สุจริตกุล 28. เพลิงบุญ ผู้แต่ง กฤษณา
อโศกสิน ช่วงที่ 8. พ.ศ. 2540-2549 29. ขอมมอนใบนั้นที่
เธอฝันยามหนุน ผู้แต่ง ประภัสสร เสวิกุล 30. อมตะ ผู้แต่ง
วิมล ไทรนันทนวล 31. ความสุขของกะทิ ผู้แต่ง งามพรรณ
เวชชาชีวะ 32. ช่างสำราญ ผู้แต่ง เตือนวาท พิมานา ช่วงที่
9. พ.ศ. 2550-2560 33. คนแคระ ผู้แต่ง วิภาส ศรีทอง
34. กรงกรรม ผู้แต่ง จุฬามณี 35. หยกลายเมฆ ผู้แต่ง โสภี
พรรณราย 36. แอบรักออนไลน์ ผู้แต่ง รัมแก้ว

2.3 วิเคราะห์เนื้อหานวนิยายตามกรอบแนวคิด
ซึ่งนำเกณฑ์ หลักจริยศาสตร์ของพุทธศาสนา ของ ชัยวัฒน์
อัทธวัฒน์ (2523, น.173-174) ปรับให้สอดคล้องกับแนวทาง
การวิเคราะห์ เพื่อสร้างหลักเกณฑ์ จนเป็นกรอบแนวคิดที่
เหมาะสม มีดังต่อไปนี้

2.3.1 การอบรมเลี้ยงดู

2.3.1.1 ส่งสอนให้ประพฤติตนให้
เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล

2.3.1.2 ปลูกฝังค่านิยมที่ดี

2.3.1.3 ส่งสอนให้อยู่ในกรอบของ
ศีลธรรม

2.3.1.4 บิดามารดาไม่อบรมเลี้ยงดูบุตร

2.4 สังเคราะห์งานวิจัยเพื่อให้ได้การสรุปและ
อภิปรายผล

ผลการวิจัย

ด้านการอบรมเลี้ยงดู ประเด็นที่ 1.1 ส่งสอนให้
ประพฤติตนให้เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล ปรากฏใน
นวนิยาย ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้ ปัจจัยที่ส่งผลให้บิดา
มารดาเลี้ยงดูบุตรชาย ให้เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล ช่วงที่
1 พ.ศ. 2470-2479 ในนวนิยายเรื่อง ลูกผู้ชาย, ละครแห่ง
ชีวิต, วนิดา และ ศัตรูของเจ้าหล่อน โดยบทบาทของบิดาที่
มีสถานภาพทางสังคม อยู่ในระดับตระกูลสูงส่ง เช่น พระยา

หม่อมเจ้า และหม่อมราชวงศ์ ซึ่งมีบทบาทในการเลี้ยงดูให้
บุตรชายเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ เช่น ในเรื่อง ศัตรูของเจ้า
หล่อน ที่บิดาของประสงค์ต้องการให้เป็นผู้ชายที่เก่งทาง
วิชาการด้านการศึกษา และการบริหารงานในครอบครัว
อีกทั้งบิดามารดาต้องการหล่อหลอมให้บุตรชายเป็นผู้ที่มี
ความสมบูรณ์แบบ ดีพร้อมในทุกมิติ สมกับการเป็นทายาท
ของผู้มีตระกูลสูง อีกทั้งยังเป็นความหวังของครอบครัวและเป็น
ทายาทเพียงคนเดียวที่จะต้องดำรงวงศ์สกุลต่อไป ดังความว่า
...หลังจากที่ได้กลับจากฝรั่งเศส และได้มาฝึกหัดวิชา
ปาโมไนสยามอีกในเวลาไม่นาน เขาก็มีความรู้ ในการงานดี
และเป็นหัวหน้า เป็นผู้จัดการและมีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่
ผู้เดียวผู้ถือหุ่นด้วยนบร้อยคนขึ้นไป...

(ดอกไม้สด, 2537, น.6)

ในนวนิยายช่วงที่ 2 พ.ศ. 2480-2489 เรื่องหญิงคน
ชั่วและผู้ดี พบบทบาทของบิดามารดาเป็นผู้อบรมเลี้ยงดู
บุตรชายให้เหมาะสมกับการเป็นทายาทที่สมบูรณ์แบบ โดย
ส่งเสริมการศึกษาที่ดี จัดหาครูสอนที่เหมาะสม และสั่งสอน
ให้มีความประพฤติดี เคารพครัด สร้างแนวคิดให้ตัวละครเอก
ชาย มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นหาความก้าวหน้าในชีวิต ดังเช่นเรื่อง
หญิงคนชั่ว ความว่า

... “ทั้งคุณแม่ของฉันท่านก็แสดงความไม่พอใจ
อย่างยิ่ง ที่ฉันท่านจะทำตามอำเภอใจ ประกอบกับที่ท่านจะส่ง
ฉันท่านไปศึกษาเล่าเรียนที่ฟิลิปปินส์ ซึ่งเท่ากับไปเพิ่มวิชาความรู้
เป็นประโยชน์ในความเจริญสำหรับชีวิตข้างหน้า” ...

(ก. สุรางคนางค์, 2558, น.249)

พระยาอดิเทพบดีเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูวิทย์ โดยสั่งสอน
ให้ประพฤติตนให้เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล ให้มีความเป็น
ทายาทที่สมบูรณ์แบบ โดยให้ได้รับการศึกษาที่ดี มีคู่ครองที่
ดีเหมาะสม บิดามารดาได้จัดหาครูในลักษณะคลุมถุงชน
ทำให้วิทย์เกิดความขัดแย้งกับบิดามารดา ซึ่งสถานการณ์
ครอบครัวบีบบังคับ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือกระทำตาม
ความประสงค์ได้ จำเป็นต้องส่งไปศึกษาข้างต่างประเทศ และ
ในที่สุดเมื่อวิทย์สำเร็จการศึกษากลับมา ก็มีความประพฤติ
สมกับเป็นทายาทของตระกูลผู้ดีระดับสูง

นวนิยายช่วงที่ 4 พ.ศ. 2500-2509 พบในเรื่องสลักจิต ซึ่งบิดามารดาส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาด้วยการส่งบุตรไปศึกษาต่างประเทศ เพื่อให้บุตรชายเป็นผู้ที่มีความรู้สูง อีกทั้งบิดามารดาขังเลือกคู่ครองที่เหมาะสม โดยการคลุมถุงชน เพื่อจัดหาหญิงสาวที่เหมาะสมเทียบเท่าฐานะกับวงศ์สกุลของตน เป็นการส่งเสริมให้ทั้งสองครอบครัวมีทรัพย์สินสมบัติเพิ่มพูนทวีคูณ แต่เมื่อบุตรชายไม่เกิดความสมัครรักใคร่ บิดามารดาจึงใคร่ครวญและให้บุตรชายมีอิสระในการเลือกคู่ได้เอง

... “แต่ดิฉันให้โอกาสแก่ลูกเสมอ ในเรื่องความรัก” หม่อมพุดเบา ๆ เมื่อหวนนึกถึงบุตรชายสุดสาวของท่าน.. (บุษยามาส 2, 2551, น.25)

นวนิยายช่วงที่ 5 พ.ศ. 2510-2519 พบในนวนิยายเรื่อง ลูกอีสานและอยู่กับก๋ง บิดามารดาส่งสอนบุตรชายให้มีความประพฤติดี เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ มีความอดทน มุมนานะบากบั่น ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อในวันข้างหน้าจะได้มีโอกาสในชีวิตที่ดีขึ้น หลุดพ้นจากความยากจน เช่นในเรื่อง ลูกอีสาน บิดาและมารดาเอาใจใส่ดูแล โดยสั่งสอนให้ประพฤติตนให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง ปลุกฝังการประพฤติตน ให้เป็นคนดี และเป็นตัวอย่างที่ดี ให้กับบุตรดำเนินรอยตาม ค่านิยมของคนชนบท สอนให้ขยันหมั่นเพียรหนักเอาเบาสู้ บิดามารดาได้เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตท่ามกลางทรัพยากรท้องถิ่นที่แห้งแล้ง และยังสนับสนุนการศึกษาให้มีวิชาความรู้ เพื่อที่จะให้บุตรได้มีอนาคตที่ดีในวันข้างหน้า ในนวนิยายเรื่องอยู่กับก๋ง ซึ่งก๋งที่ทำหน้าที่เสมือนบิดาอบรมสั่งสอนให้หยกประพฤติตนให้เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ประมาณตนให้อยู่ขอบเขตฐานะความเป็นอยู่ และมีทัศนคติที่ดี มองโลกให้กว้างและพยายามศึกษาเล่าเรียนให้สูงที่สุด

นวนิยายช่วงที่ 6 พ.ศ. 2520-2529 คือ ทองเนื้อเก้า และปูนปิดทอง บิดามารดาอบรมสั่งสอนให้บุตรชายเป็นผู้มีความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของตนสู่บุตร เพื่อเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตที่ดี ดังเช่นในเรื่อง ทองเนื้อเก้า บิดาอบรมสั่งสอนสันต์ให้มีวิชาความรู้ทางวิชาชีพคืองานช่างไม้ เป็นการถ่ายทอดวิทยาการความรู้ของบิดา เพื่อให้

สันต์สามารถสร้างรายได้เลี้ยงตนเอง อีกทั้งยังสนับสนุนทางการศึกษา ปลุกฝังให้ขยันหมั่นเพียร เพื่อที่จะสอบเข้ารับราชการจนสันต์ได้เป็นทหาร ประจำอยู่กรมต่อเรือ เป็นการยกระดับฐานะทางครอบครัวให้มีเกียรติยศและศักดิ์ศรี โดยสร้างชื่อเสียงให้กับวงศ์สกุล ดังความว่า

...พ่อสินนั้นเป็นช่างไม้รับจ้างทั่วไป ถ่ายทอดวิชาให้ลูกชายคนเดียวไว้จนหมดภูมิ สันต์เป็นช่างไม้มือหนึ่งแต่เขาไม่ได้รับจ้างทั่วไปอย่างพ่อ เพราะเรียนหนังสือมาก จึงเข้ารับราชการเป็นทหารเรือในกรมอุทกทหารเรือ วันว่างก็ช่วยทำงานช่างไม้หรือช่วยแม่ค้าขาย...

(โบตัน, 2522, น.8)

ในส่วนนวนิยายเรื่อง ปูนปิดทอง มารดาคือสายทอง กล่าวถึงประสบการณ์ในเรื่องความรักที่ไม่สมหวัง บอกเล่าประสบการณ์ ถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา และสร้างเกราะป้องกันสิ่งเลวร้าย ไม่ให้เกิดขึ้นกับครอบครัวสองเมือง สายทองให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตคู่กับสองเมืองโดยตลอด เพราะไม่ต้องการให้ชีวิตของสองเมืองผิดพลาด ดังเช่นชีวิตของเธอเมื่อในอดีต

นวนิยายช่วงที่ 7 พ.ศ. 2530-2539 เรื่อง เพลิงบุญ บิดาอบรมสั่งสอนในด้านความมีเสรีภาพของผู้ชาย ฤทธิ์ปลุกฝังให้ฤกษ์มีความคิด ด้านอิสระและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตอย่างลูกผู้ชาย เมื่อฤกษ์เริ่มเข้าสู่วัยหนุ่ม บิดาเปิดโอกาสในการเลือกคู่ครอง อีกทั้งมีทัศนะที่ว่า ไม่ใช่เรื่องเสียหายของผู้ชาย ที่คบหาเพื่อศึกษาดูใจกับเพื่อนต่างเพศ เรียนรู้อุปนิสัยใจคอ และรสนิยมของผู้หญิงก่อนการแต่งงาน ว่าเหมาะสมที่จะเป็นภรรยาและมารดาของบุตรในอนาคตเพียงใด ดังความว่า

...ในเมื่อเพศชายถูกกำหนดให้เกิดมาเป็นผู้ได้เปรียบทุกวิถีทาง ความรู้สึกลึกซึ้งของบิดาส่วนมาก ก็มักจะเห็นใจบุตรที่เป็นเพศเดียวกับตนว่า วิสัยชายนั้นพอเริ่มแตกพานขึ้นมาแล้ว เรื่องซู้สาวก็จะเริ่มติดสอยห้อยตามมาทันควัน แทบทุกคนถ้าไม่ถึงแก่เสียการเล่าเรียน พ่อแม่ก็จะปล่อยให้บุตรชาย ได้มีเสรีภาพตามธรรมชาติโดยไม่ทั่วถึง...

(กฤษณา อโศกสิน, 2551, น.20)

นวนิยายช่วงที่ 8 พ.ศ. 2540-2549 เรื่อง ขอมมอน ไบนันที่เธอฝันยามหนุนและอมตะ ในนวนิยายเรื่องขอมมอน ไบนันที่เธอฝันยามหนุน พบว่ามารดาปลูกฝังให้บุตรชาย มีจิตสำนึกที่เป็นทายาทในตระกูลผู้ดีเก่า ให้ตระหนักถึงการ รักษาชื่อเสียงวงศ์สกุล มารดามีการอบรมเลี้ยงดู สั่งสอนให้ ประพฤติตนให้เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล มารดา ยังสั่งสอน ให้ห้องจูนควบคุมสติและ ลดความรุนแรง ในการใช้อารมณ์ ต่อต้านบิดา ให้รู้จักคิดและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการ เป็นบุตรที่ดี ในนวนิยายเรื่องอมตะ บิดาอบรมสั่งสอนให้บุตร ชายที่เป็นมนุษย์โคลนนิ่ง ให้มีทักษะในการดำเนินชีวิต เหมือนมนุษย์ โดยการดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้เป็นผู้ชายสมบูรณ์ แบบทั้งกายและใจ จนเกิดความรัก ศรัทธาต่อบิดา แต่ความ รู้สึกของบิดาแท้จริงนั้น ต้องการแสวงหาผลประโยชน์จาก บุตรที่เป็นโคลนนิ่ง ดังนั้นความรักที่บิดาแสดงออก ไม่ได้เกิด จากความรักที่แท้จริง

นวนิยายช่วงที่ 9 พ.ศ. 2550-2560 เรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึงบิดาปลูกฝังเรื่องเงิน มีอำนาจเหนือทุกสิ่ง ความ ประารถนาสามารถแลกมาได้ด้วยเงิน บิดาอบรมเลี้ยงดูเกริก ซึ่งเป็นเพียงบุตรชายเพียงคนเดียว บิดาตามใจและสอนเรื่อง การใช้เงินเสมือนเป็นอำนาจในการต่อรอง จนเกริกซึมซับ ความคิดดังกล่าว โดยใช้คุณค่าของเงินเป็นเกณฑ์วัด เพื่อการ ตัดสินในการดำเนินชีวิต และใช้ตัดสินคุณค่าความเป็นมนุษย์ แต่อำนาจเงินไม่สามารถตอบสนองชีวิตของเกริกได้ในทุกสิ่ง ที่ปรารถนา ดังความว่า

...การถูกประคบประหงมตามใจจนเหลือ อันเนื่องจาก ครอบครัวมีฐานะ ที่มีเพียงบิดาและบุตรชายสืบสกุลคนเดียว คือคำอธิบายหลักในสาเหตุของความหุนหันพลันแล่นของ เกริกเสมอมา” ...

(วิภาส ศรีทอง, 2555, น.32)

จากบทบาทและปฏิสัมพันธ์บิดามารดาที่มีต่อบุตร ชาย พบการอบรมเลี้ยงดู ประเด็นสั่งสอนให้ประพฤติดนให้ เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล นวนิยายช่วง พ.ศ. พ.ศ. 2470 ถึง 2509 พบว่า บิดามารดาปลูกฝังด้านการรักษาชื่อเสียง ของวงศ์สกุล รักในเกียรติยศศักดิ์ศรี เนื่องจากอยู่ใน ครอบครัวตระกูลผู้ดีชั้นสูง ต้องการให้บุตรชายเป็นดังที่บิดา

มารดาคาดหวังไว้ จึงช่วยกันหล่อหลอมให้บุตรชายมีความ สมบูรณ์แบบ สมกับทายาทของวงศ์สกุลระดับสูง นวนิยาย ช่วง พ.ศ. 2510-พ.ศ. 2529 พบว่าบิดามารดาอยู่ใน ครอบครัวเป็นชนชั้นกลาง ถึงชนชั้นล่าง ซึ่งบิดามารดา ต้องการให้บุตรเป็นคนดี สั่งสอนให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง และอยู่ในหลักศีลธรรม เพื่อให้สังคมยอมรับ นวนิยาย ช่วง พ.ศ. 2530- 2539 พบว่านวนิยายสะท้อนถึงความมี อำนาจของชายเป็นใหญ่ เป็นค่านิยมดั้งเดิมที่สืบเนื่องจาก ในอดีต โดยที่บิดาให้อิสระทางด้านเสรีภาพของความเป็น ชาย จึงทำให้บุตรชายกล้าทำผิดศีลธรรมด้วยการนอกใจ ภรรยา แต่บิดาและบุตรชายกลับมองว่า เป็นเรื่องเล็กน้อย ที่สามารถให้อภัยได้ นวนิยายช่วง พ.ศ. 2540-2549 อยู่ใน ช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ บิดาเกิดความตึงเครียด จึงหาทางออก โดยการมีภรรยาน้อย ทำให้เกิดปัญหาแตกแยกภายใน ครอบครัว มารดาจึงเข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลาคิดใจ บุตรชาย ให้บรรเทาเบาบางลง และในช่วงเวลานี้มีความ ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ที่มีการโคลนนิ่งมนุษย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีกำลังล้ำหน้า เร็วเกินกว่าที่มนุษย์ สามารถปรับสมดุลเข้ากับสิ่งทันสมัยนั้นได้ ซึ่งจิตเจมมนุษย์ ละเลยศีลธรรมจรรยา อีกทั้งยังมีกิเลสและความโลภ ตลอด จนการคำนึงถึงผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง นวนิยายช่วง พ.ศ. 2550-2560 พบว่าบิดามีทัศนคติการเลี้ยงดูแบบทุนนิยม ให้ ความสำคัญในเรื่องเงินเป็นใหญ่ การเลี้ยงดูบุตรชายคนเดียว อย่างตามใจ โดยทุ่มเทแรงกายแรงใจ จนทำให้บุตรชาย ปรารถนาสิ่งใดก็ต้องการได้ ทำให้เป็นคนเอาแต่ใจตนเอง บิดามี ความบกพร่องในการเลี้ยงดู เนื่องด้วยไม่ได้ปลูกฝังในด้าน หลักศีลธรรมจรรยาที่ดี

ประเด็นที่ 1.2 ปลูกฝังค่านิยมที่ดี ดังผลการวิเคราะห์ ต่อไปนี้

นวนิยายในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2470-2479 เรื่องลูกผู้ชาย และศัตรูของเจ้าหล่อน บิดาปลูกฝังค่านิยมการดำรงตนอย่าง มีศักดิ์ศรีในฐานะของบุตรชายผู้มีตระกูลดี โดยรักษา เกียรติยศของวงศ์สกุล ซึ่งบิดาของตัวละครเอกชายทั้งสอง เรื่องมีลักษณะร่วม

ที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือเรื่อง ลูกผู้ชาย บิดาของตัวละครเอกชายคือเอิบ เลี้ยงดูมาโนช โดยปลูกฝังค่านิยมการดำรงตนอย่างมีศักดิ์ศรีของลูกผู้ชายรักษาเกียรติยศความเป็นผู้ชาย และความมูมานะฝ่าฟันโชคชะตา จนได้พบกับความสำเร็จในชีวิต ส่วนนวนิยายเรื่อง ศัตรูของเจ้าหล่อน บิดาคือ พระยาบำรุงประชากิจ เลี้ยงดูประสงค์ปลูกฝังค่านิยมการดำรงตนอย่างมีศักดิ์ศรี รักในเกียรติยศของลูกผู้ชาย ให้เหมาะสมกับชาติตระกูลที่สูงส่ง โดยต้องการให้ทายาทที่มีความสมบูรณ์แบบดังที่บิดาเป็นอยู่ ดังตัวอย่างในนวนิยายเรื่อง ศัตรูของเจ้าหล่อน ความว่า

...ท่านแค้นที่ถูกเหยียด ปฏิเสธไม่ยอมแต่งงานกับคู่หมั้นซึ่งเป็นลูกของผู้มียศและทรัพย์ที่เป็นอเนกประการ..

(ตอกไม้สด, 2537, น.3-4)

นวนิยายช่วงที่ 2 พ.ศ. 2480-2489 เรื่องหญิงคนชั่ว และผู้ดี ทั้งสองเรื่องบิดาปลูกฝังค่านิยม ที่มีส่วนคล้ายคลึงกันคือ ส่งเสริมให้บุตรได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเปลี่ยนโลกทัศน์จากมุมมองแบบเดิม ให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีความรอบรู้ดังที่บิดามารดาในเรื่องหญิงคนชั่ว คือพระยาอดิเทพบดีปลูกฝังค่านิยมทางการศึกษา สนับสนุนให้บุตรไปศึกษาต่างประเทศ เพื่อให้บุตรชายมีวิทยาการความรู้โดยมีคุณสมบัติของการเป็นบุตรที่มีการศึกษาระดับสูงจากต่างประเทศ นำความรู้ความสามารถมาประกอบอาชีพให้มีความก้าวหน้าต่อไป ส่วนนวนิยายเรื่อง ผู้ดี หลวงอนันต์ได้ปลูกฝังให้อูมได้เรียนรู้เรื่องจรรยา มารยาทของผู้ดีให้ถูกต้องตามแบบแผน ก่อนที่จะไปศึกษาต่อยังประเทศอังกฤษ เพื่อให้เป็นผู้ประพฤติตนดีให้เหมาะสมกับตระกูลผู้ดี ไม่ว่าจะใช้ชีวิตอยู่แห่งใดก็ตาม การประพฤติปฏิบัติตนในฐานะบุตรตระกูลระดับชั้นสูง จะต้องคงไว้ซึ่งเกียรติยศและศักดิ์ศรี อยู่มีเสื่อมคาลัย สำหรับครอบครัวผู้ที่มีตระกูลสูง มักห่วงใยเรื่องความประพฤติของบุตรชาย ที่จะส่งผลให้เสียการเรียน เช่น เรื่องการคบหาผู้หญิง หรือความประพฤติที่ออกนอกกฎเกณฑ์ จึงเคร่งครัดในจรรยา มารยาทของผู้ดี ดังความว่า

...หลวงอนันต์มีความเห็นว่าอูมควรได้เรียนรู้จรรยาบรรณของผู้ดีอย่างถูกต้องตามแผนให้ข้าของก่อนที่

จากบ้านเกิดเมืองนอนไป เนื่องด้วยจรรยาของผู้ดีนั้นเป็นสากลกล่าวคือ ผู้ที่มีจรรยาดีเข้าเลือดเสียแล้ว ถึงแม้ว่าจะพลัดเข้าหมู่คนต่างด้าวซึ่งมีแบบแผนผิดจากแบบแผนเก่า..

(ตอกไม้สด, 2548, น.88)

นวนิยายช่วงที่ 4 พ.ศ. 2500-2509 ปรากฏในเรื่อง สลักจิต บิดาปลูกฝังค่านิยมด้านความมั่นคง ยึดมั่นในคำสัญญาในด้านการแต่งงาน แต่เมื่อพบว่าบุตรชายทุกจิตใจที่จะต้องแต่งงานกับหญิงสาวที่ไม่ได้รัก จึงให้สิทธิการเลือกคู่ครองด้วยความสมัครใจ อีกทั้งบิดามารดาไม่ต้องการให้บุตรชายเป็นเหมือนบิดาของสลักจิต ที่มีความขัดแย้งกับพระยาภักดีบดินทร์ เหตุการณ์ดังกล่าวจึงเป็นบทเรียนสอนใจ ของคนในตระกูล ซึ่งไม่ต้องการให้เกิดขึ้นอีกกับบุตรชายของตน ดังความว่า

... “ถ้าจอยไม่ได้เป็นคู่หมั้นของคุณเกริก ฉันจะให้เขาแต่งงานกับชายเดี่ยวตามความปรารถนาของเขาทั้งสองในเมื่อเขารักกันมาก “แต่ยายเพ็ญละคะเจ้าคุณพี่?” หม่อมภาคีถามพี่ชายของท่านเบาๆ “ชายเดี่ยวไม่ได้รักยายเพ็ญ ดูกระไรอยู่ที่เราจะไปบังคับเขาให้แต่งงานกัน เช็ดแล้วเรื่องบังคับใจคน เราควรให้อิสระแก่เขา” ...

(บุษยามาส 2, 2551, น.466)

นวนิยายช่วงที่ 5 พ.ศ. 2510-2519 ลูกอีสานและอยู่กับก๋ง ตัวละครปลูกฝังค่านิยมให้เป็นผู้มีวิชาความรู้ เพื่อในวันข้างหน้า จะมีโอกาสก้าวหน้าต่อไป นวนิยายทั้งสองเรื่องนี้เป็นกลุ่มครอบครัวที่ยากจน จึงต้องแสวงหาหนทางการยกระดับฐานะของตนให้มีชีวิตที่ดีขึ้น โดยบิดามารดาจะสนับสนุนทางด้านการศึกษาให้กับบุตร สร้างให้บุตรมีความคิดใฝ่ดีมุ่งมั่นทางการศึกษา เรื่องลูกอีสานบิดามารดาได้ปลูกฝังให้ได้เรียนหนังสือ โดยมีหลวงตากำกับพฤติกรรมและปลูกฝังทางด้านศีลธรรมจรรยา ในส่วนเรื่องอยู่กับก๋ง ซึ่งก๋งได้ปลูกฝังค่านิยมในดำเนินชีวิตให้กับหยกในด้านการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของชีวิต ทำให้เป็นผู้มีความรู้เท่าทันและมีทักษะที่กว้างไกล อีกทั้งการศึกษายังเป็นสิ่งทีประเทศชาติบังคับให้เยาวชนต้องรู้หนังสือ กังให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก ค่านิยมของการเป็นเจ้านายคนหรือการได้เป็นข้าราชการ ทั้งมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ซึ่งก๋งปรารถนาให้หยกมีอนาคตเช่นนั้น

นวนิยายช่วงที่ 6 พ.ศ. 2520-2529 พบในนวนิยาย เรื่องทองเนื้อเก้าและปูนปิดทอง ทั้งสองเรื่องมีแนวคิดของ บิดามารดาปลูกฝังค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน ในด้านนำ ประสบการณ์ถ่ายทอดสู่บุตรชาย เพื่อให้บุตรชายมีภูมิคุ้มกัน ที่ดี ในนวนิยายเรื่อง ทองเนื้อเก้า บิดามารดา ได้ปลูกฝัง ค่านิยมเรื่องการทำงานรับราชการว่า เป็นอาชีพที่มีเกียรติยศ และศักดิ์ศรี ประารถนาให้บุตรชายมีอาชีพที่มั่นคงและมี อนาคตที่ดี และเป็นค่านิยมของสังคมยุคนั้นที่คาดหวังว่า บุตรชายต้องได้รับราชการ ในนวนิยายเรื่อง ปูนปิดทอง มารดาได้สร้างแนวคิดที่เป็นค่านิยมในการครองเรือนให้กับ สองเมือง โดยปลูกฝังค่านิยมในการเลือกคู่ครอง ซึ่งนำ ประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นกับตนเอง มาปรับใช้โดยสอนและ ให้ข้อคิดกับสองเมือง และได้สะท้อนความรู้สึกของฝ่ายหญิง ให้สองเมืองเข้าใจ โดยให้พิจารณาไตร่ตรองการทำสิ่งใดให้ รอบคอบ ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินชีวิตของครอบครัว ผิดพลาดได้

นวนิยายช่วงที่ 7 พ.ศ. 2530-2539 เรื่อง เพลิงบุญ บิดาได้ปลูกฝังค่านิยมด้านสิทธิของผู้ชาย ที่มีโอกาสได้ใช้ชีวิต ในการเลือกคู่ครองอย่างเสรี อีกทั้งบิดาได้เตรียมพื้นฐานทาง ด้านอาชีพ โดยให้ทำงานที่บริษัทของบิดามีเงินเดือน ซึ่งบุตร ชายไม่เคยประสบสภาวะกดดัน ที่จะต้องหางานทำอย่างยาก ลำบาก อีกทั้งการแต่งงาน การสร้างเรือนหอ บิดาเป็น ผู้จัดการทุกสิ่งอย่างสมบูรณ์ บิดาพยายามสร้างให้บุตรชาย ทัดเทียมกับผู้อื่น โดยให้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ

นวนิยายช่วงที่ 8 พ.ศ. 2540-2549 พบในนวนิยาย เรื่อง ขอมมอนโบนั้นที่เธอฝันยามหนุนและอมตะ ในเรื่อง ขอมมอน โบนั้นที่เธอฝันยามหนุน มารดาปลูกฝังค่านิยม ด้านความกตัญญูรู้คุณ และทดแทนบุญคุณบิดามารดา ถึง แม้จะไม่ใช่บุตรชายคนโปรด แต่ต้องคิดเสมอว่าบิดาคือผู้ให้ กำเนิดมีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ในส่วนเรื่องการทำตนให้เหมาะสม กับทายาทของตระกูลผู้ดีเก่า ดังความว่า

“อย่าอาฆาตพยาบาทพ่อเขาเลย ถึงอย่างไรเขาก็มี พระคุณล้นหัว เพราะเป็นคนทำให้กำเนิดจุน”...

(ประภัสสร เสวิกุล, 2554, น.45)

นวนิยายเรื่องอมตะ ไฉ่กล่าวถึงบิดาได้ปลูกฝังค่านิยม ให้ชีวิตให้เกิดความรักอย่างเทิดทูน มีความกตัญญูรู้คุณ เนื่องจากพรหมินทร์ มีแผนที่จะปลูกถ่ายอวัยวะของมนุษย์ โคลนสู่ตัวเขา โดยชีวิตต้องยินยอมการผ่าตัดถึงจะเกิดความ สมบูรณ์ จึงพยายามสร้างให้ชีวิต เกิดความรู้สึกรักเทิดทูน จากจิตใต้สำนึก ดังบทสนทนาที่กล่าวไว้ว่า

...“ผมรักบีบีครับ รักมากที่สุดเลย” เสียงเค้าเหมือน ดังอยู่ในหัวใจนี้เอง ชัดเจนและบริสุทธิ์ “รักบีบีแล้วตายเพื่อ บีได้ไหม” “ผมรักบีบีผมตายเพื่อบีก็ได้ครับ”...

(วิมล ไทรนิมิต, 2559, น.69)

จากบทบาทและปฏิสัมพันธ์บิดามารดาที่มีต่อบุตร ชาย พบการอบรมเลี้ยงดู ประเด็นปลูกฝังค่านิยม พบว่า นวนิยาย พ.ศ. 2470-2479 เรื่องลูกผู้ชายและศัตรูของ เจ้าหล่อน บิดาปลูกฝังค่านิยมการดำรงตนอย่างมีศักดิ์ศรีใน ฐานะของบุตรชายที่ดี ในเรื่องลูกผู้ชายบิดามีฐานะยากจน แต่ได้ปลูกฝังค่านิยมในการรักษาเกียรติยศความเป็นผู้ชาย และความมุ่งมั่นฝ่าฟันโชคชะตาจนได้พบกับความสำเร็จ ในชีวิต ในเรื่องศัตรูของเจ้าหล่อน ปลูกฝังค่านิยมการดำรง ตนอย่างมีศักดิ์ศรี รักในเกียรติยศของลูกผู้ชายให้เหมาะสม กับชาติตระกูลที่สูงส่ง โดยต้องการให้ทายาทที่มีความ สมบูรณ์แบบ นวนิยาย พ.ศ. 2480-2489 พบในเรื่องหญิง คนชั่วและผู้ดี ซึ่งบิดามารดาต้องการเปลี่ยนแปลงมุมมอง โลกที่ยังแคบ ให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในต่างประเทศ เพื่อ เพิ่มพูนให้บุตรชาย มีประสบการณ์ และสามารถคิดตัดสินใจ ด้วยวิจรรย์ญาณของตนอย่างถ่องแท้ นวนิยาย พ.ศ. 2500-2509 ปรากฏในเรื่อง สลักจิต บิดาปลูกฝังค่านิยมด้าน ความมั่นคง ยึดมั่นในคำสัญญาในด้านการแต่งงาน แต่เมื่อ บิดามารดาพบว่าบุตรชายขมขื่นใจ บิดามารดา จึงให้อิสระ ในการเลือกคู่ครอง นวนิยาย พ.ศ. 2510-2519 ลูกอีสาน และอยู่กับกิ้ง ทั้งสองเรื่องบิดาอยู่ในฐานะที่ยากจน ได้ ปลูกฝังค่านิยมให้เป็นผู้มีวิชาความรู้ เพื่อในวันข้างหน้าจะมี โอกาสก้าวหน้า ยกระดับฐานะของตนโดยหวังว่าการศึกษา จะช่วยให้เป็นผู้มีความรู้ พัฒนาตนเอง และมีอาชีพที่มั่นคง ได้ในอนาคตจะได้ไม่ลำบากอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน นวนิยาย พ.ศ. 2520-2529 พบในนวนิยายเรื่องทองเนื้อเก้า

และปูนปิดทอง ทั้งสองเรื่องมีแนวคิดของบิดามารดาปลูกฝังค่านิยมคล้ายคลึงกัน ในด้าน นำประสบการณ์ถ่ายทอดสู่บุตรชาย เพื่อให้บุตรชายมีภูมิคุ้มกันที่ดี นวนิยาย พ.ศ. 2530-2539 พบในนวนิยายเรื่อง เพลิงบุญ บิดาได้ปลูกฝังค่านิยมด้านสิทธิ์ของผู้ชาย โดยให้โอกาสได้ใช้ชีวิตในการเลือกคู่ครองอย่างเสรี นวนิยายช่วงที่ 8 พ.ศ. 2540-2549 พบในนวนิยายเรื่อง ขอหมอนใบนั้นที่เธอฝันยามหนุนและอมตะ ในเรื่อง ขอหมอนใบนั้นที่เธอฝันยามหนุน มารดาปลูกฝังค่านิยมด้านความกตัญญูรู้คุณ ส่วนเรื่องอมตะบิดาสั่งสอนให้รักและเทิดทูนบิดาเหนือสิ่งอื่นใด เนื่องจากบิดาต้องการแสวงหาผลประโยชน์จากบุตรโคลนนิง

ประเด็นที่ 1.3 สั่งสอนให้ประพฤติอยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

นวนิยาย ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2470-2479 พบในนวนิยายเรื่อง ลูกผู้ชายและศัตรูของเจ้าหลอน ในนวนิยายเรื่องลูกผู้ชาย บิดาอบรมสั่งสอนให้มานะเป็นคนดี ประพฤติตนให้อยู่ในศีลธรรมไม่พูดเท็จ และซื่อสัตย์ ต่อตนเอง ซึ่งครอบครัวของมานะอยู่ในฐานะยากจน แต่ได้รับการเลี้ยงดูโดยการสร้างให้เกิดคุณภาพในตัวบุคคล และเป็นคนดีของสังคมดังกล่าว

...นายเอิบรู้จักดีว่า เกียรติยศคืออะไร คำพูดบางตอนของพระปรีชาฯ เกือบจะบังคับให้ปากพูดอะไรออกมาบ้างแล้ว แต่ผลที่สุด อดทนเอาไว้จนได้ นายเอิบค่อนข้างจะเชื่อว่าลูกชายของตัวเองคงไม่พูดเท็จ เลี้ยงมาตั้ง 12 ปีแล้ว...

(ศรีบูรพา, 2537, น.19-20)

นวนิยายเรื่อง ศัตรูของเจ้าหลอน บิดาคือพระยาบำรุงพระชากิจ ได้สั่งสอนให้ประสงค์ เป็นผู้ที่รักษาคำมั่นสัญญา ให้เป็นผู้ที่มีจิตใจมั่นคง ต่อความรัก

นวนิยาย ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2480-2489 พบในนวนิยายเรื่อง ผู้ดี บิดาคือหลวงอนันต์ฯ อบรมเลี้ยงดูไม่ให้ประพฤติตนผิดศีลธรรม สั่งสอนไม่ให้ทำตัวออกนอกจารีตประเพณีไทย ในขณะที่ไปศึกษาต่างประเทศ โดยให้คุณแสบมจรรรยาของผู้ดี เพื่อที่จะให้อุดมเป็นผู้ที่อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม ดังความว่า

...จรรยาของผู้ดีนั้นเป็นจรรยาสากล กล่าวคือ ผู้มีจรรยาดีเข้าเลือดแล้ว ถึงแม้ว่าจะพลัดเข้าหมู่คนต่างด้าวซึ่งมีแบบแผนผิดจากแบบแผนเก่าของตน ก็ย่อมจะมีไหวพริบจับความแตกต่างได้ง่ายแล้วและปฏิบัติตัวอ่อนนุ่ม ตามเขาได้โดยเร็ว...

(ตอกไม้สด, 2548, น.88)

นวนิยาย ช่วงที่ 4 พ.ศ. 2500 - 2509 พบในนวนิยายเรื่อง สลักจิต บิดามารดาคือ หม่อมเจ้าอภิเชกและหม่อมภาคี สั่งสอนให้ชายเดีวอยู่ในโอวาท อีกทั้งไม่ขัดต่อคำสั่งต่างๆ เพื่อให้บิดาพึงพอใจตามแผนอนาคตที่วางไว้

นวนิยาย ช่วงที่ 5 พ.ศ. 2510-2519 พบในนวนิยายเรื่อง ลูกอีสานและอยู่กับก๋ง นวนิยายเรื่อง ลูกอีสาน บทบาทของบิดามารดาสั่งสอนไม่ให้คุณประพฤติตนผิดศีลธรรม สั่งสอนให้ตระหนักบทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่ดี ตั้งใจขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติตนเป็นคนดีต่อผู้อื่น รู้จักบทบาทหน้าที่ของบุตรชายที่พึงกระทำ มีความประพฤติอยู่ในกรอบศีลธรรมที่ดีงาม เช่น การไปโรงเรียนควรอยู่ในส่วนของนักเรียน ไม่ไปรบกวนใช้สถานที่ของพระ ไม่เช่นนั้นจะบาปได้ หรือไม่ควรไปลักขโมยผู้อื่น ซึ่งบิดามารดาได้ปลูกฝังเป็นพื้นฐาน ก่อนที่คูนจะไปอยู่ในสังคมกับกลุ่มครูและนักเรียน ในนวนิยายเรื่อง อยู่กับก๋ง บทบาทของก๋งที่ทำหน้าที่เสมือนบิดา ตัวละครเอกชายคือหยก ซึ่งก๋งได้สั่งสอนหยกให้เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง อดทนต่อความลำบาก โดยการทำงานหารายได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง เพื่อนำมาจุนเจือครอบครัว ก๋งสอนให้รู้ว่าการที่ทำงานแลกด้วยความสุจริตเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ ถึงแม้จะเป็นงานที่ใช้แรงงาน ที่คนอื่นดูถูกว่าเป็นงานชั้นต่ำก็ตาม

นวนิยาย ช่วงที่ 6 พ.ศ. 2520-2529 พบในนวนิยายเรื่อง ปูนปิดทอง บิดาคือบุรี และมารดาคือสายทอง ได้สั่งสอนสองเมืองที่ภรรยากำลังตั้งครรภ์ว่า เด็กที่เติบโตมานั้นเป็นคนดีจะด้วยชาติกำเนิด หรือเป็นคนดีจากการเลี้ยงดูนั้น ก็ต้องอยู่กับสภาวะที่ทำให้ตระหนักด้วยสติและการกระทำความดีอยู่เสมอ เพราะอนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่สามารถเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นอย่างที่คาดหวังไว้ ดังเช่นชีวิตของทวีและสายทอง ซึ่งต่างมีประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมามีทั้งสุข

และทุกชีนในชีวิตคู่ ไม่อยากใช้ชีวิตครอบครัวของสองเมือง กับบาสี มีชะตากรรมครอบครัวแตกแยก ทวีและสายทอง จึงได้ให้ข้อคิดเรื่องการใช้ชีวิตคู่แก่สองเมือง

นวนิยาย ช่วงที่ 7 พ.ศ. 2530-2539 พบในนวนิยาย เรื่อง เพลิงบุญ บิดาคือฤทธิ์ ได้อบรมสั่งสอนฤกษ์ ให้มีความรับผิดชอบบุตร ที่เกิดจากใจจริงซึ่งเป็นภรรยาอกสมรส เป็นการแสดงความรับผิดชอบในหน้าที่ของบิดา เพื่อป้องกัน ปัญหาที่จะเกิดกับบุตร ในด้านขาดความอบอุ่น และด้านการ คุณภาพชีวิต

นวนิยาย ช่วงที่ 8 พ.ศ. 2540-2549 พบในนวนิยาย เรื่อง ขอหมอนใบนั้นที่เธอฝันยามหนุน ปรากฏบทบาทของ มารดาที่มีต่อตัวละครเอกชายคือล่องจูน การอบรมเลี้ยงดู สั่งสอนไม่ให้ประพฤตินิสิตธรรม ล่องจูนมีความใกล้ชิด กับมารดามาก เนื่องจากความรักและความสงสารที่บิดา เกลียดชังล่องจูน มารดาจะพยายามปลอบใจและให้ทัศนคติ ที่ดีว่า ควรกตัญญูต่อบิดาเพราะเป็นผู้มีพระคุณที่ให้กำเนิด มา รู้จักให้อภัย และอย่าไปคิดโกรธแค้นใด ๆ เพราะบิดา เป็นผู้มีบุญคุณอย่างล้นพ้น

นวนิยาย ช่วงที่ 9 พ.ศ. 2550-2560 พบในนวนิยาย เรื่อง กรรมกรรม มารดาคือย้อย ตัวละครเอกชายคือปฐม ซึ่ง ย้อยอยู่ในสถานะมารดาสามี มีทั้งภรรยาเก่าคือเรณู และ ภรรยาใหม่ของปฐมคืออรพรรณ ซึ่งไม่สามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยว เรื่องการตัดสินใจความรักของปฐม แต่จะช่วยให้ช่วยเหลือภาระ ทางครอบครัวเรณูในเรื่องบ้าน และค่าใช้จ่ายของหลานชาย ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบของย้อยในสถานะของย่าที่มี ต่อหลาน ในส่วนของอรพรรณ ย้อยให้สิทธิ์แก่ปฐม โดย คบหาตามความสมัครใจ ไม่ได้ยุ่งแยะให้เล็กกัน อีกทั้งย้อยยัง จัดงานแต่งงานใหม่ระหว่างปฐมกับอรพรรณ เพื่อให้สังคม รับรู้ ดังนั้นย้อยสั่งสอนปฐมให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ กระทำ แก้ไขปัญหาที่ตนเองได้สร้างขึ้น รู้จักบทบาทหน้าที่ ของตนเองด้วยสำนึกอย่างลูกผู้ชาย

ประเด็นที่ 1.4 ไม่อบรมเลี้ยงดูบุตร พบในนวนิยาย ช่วง ที่ 7 พ.ศ. 2530-2539 พบในนวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ บิดา มารดาละเลยการเอาใจใส่เลี้ยงดูกำพล เนื่องจากเกิดสภาวะ ครอบครัวแตกแยก ซึ่งบิดามีนิสัยเจ้าชู้ ให้ความสนใจกับ

ภรรยาใหม่ ส่วนมารดานอกใจบิดา ได้ออกไปจากบ้านโดย ทิ้งกำพลให้อยู่กับบิดา ต่อมาบิดาก็ทอดทิ้งกำพล ไม่ใส่ใจ สนับสนุนทางการศึกษา ปราศจากความหวังใยเอื้อ ออาหาร ทำให้ผู้คนในชุมชนเกิดความเวทนา จึงให้ความช่วยเหลือแก่กำพล ในการแบ่งปันอาหาร ให้ที่พักอาศัยชั่วคราว การปลูกฝังอบรมสั่งสอนจากผู้ใหญ่ในชุมชน จนทำให้กำพล เป็นเด็กที่มีความคิด รู้จักผิดชอบชั่วดี สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นใน จิตสำนึกของกำพล จากที่ได้รับการดูแลโดยบุคคลในชุมชน ที่ช่วยกันเลี้ยงดู ด้วยเหตุที่บิดามารดาขาดศักยภาพใน บทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างสิ้นเชิง

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องศึกษาพัฒนาการด้านบทบาท และปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาต่อบุตรชายในนวนิยายไทย สรุปได้ว่า

ประเด็นที่ 1.1 การอบรมเลี้ยงดู ในด้านการสั่งสอน ให้ประพฤตินให้เหมาะสมกับฐานะวงศ์สกุล ปรากฏการ พัฒนาการด้านบทบาทและปฏิสัมพันธ์ดังนี้ ในช่วงที่ 1-4 คือระหว่าง พ.ศ. 2470-2509 ปรากฏลักษณะร่วมที่ คล้ายคลึงในการเลี้ยงดูบุตรชายว่า บิดามารดาสั่งสอนให้ บุตรประพฤตินให้อยู่ในกรอบจารีตประเพณีที่ดีงาม ให้ เหมาะสมกับทายาทของผู้มีตระกูลสูง เพื่อให้บุตรชายเป็น ทายาทที่มีความสมบูรณ์แบบ โดยบิดามารดาเป็นผู้ดูแล อย่างใกล้ชิดและเคร่งครัดตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่ง ตรีศิลป์ บุญขจร (2560, น.21) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตของลูกผู้ชาย ควรต้องมีคุณธรรม รู้จักเสียสละ มีความยุติธรรม และขยัน หมั่นเพียร และสิ่งสำคัญคือปลูกฝังการดำรงตนให้เหมาะสม ในฐานะบุตรผู้มีตระกูลสูง รักษาเกียรติยศศักดิ์ศรีเหนือสิ่ง อื่นใด ช่วงเวลาต่อมาคือ พ.ศ. 2510-2519 พบว่าครอบครัว ที่ยากจนบิดามารดาจะสั่งสอนให้ประพฤตินให้เป็นคนดีต่อ สังคม ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อที่จะประกอบอาชีพที่มั่นคง และสามารถยกระดับฐานะทางครอบครัว โดยมีความเป็น อยู่ที่ดียิ่งขึ้น บิดามารดามีความหวังว่าการศึกษจะช่วย นำพาความสำเร็จมาสู่บุตรให้มีความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต ในช่วง พ.ศ. 2520-2539 ครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึง

ยากจน บิดามารดาจะปลูกฝัง ด้านการศึกษาเล่าเรียน ให้เป็นคนดีและคนเก่งในสังคม สนับสนุนการสอบเข้าทำงานในหน่วยงานรัฐ เพื่อรับราชการ และบางครั้งครอบครัวสร้างพื้นฐานชีวิตให้กับบุตรชาย โดยการเตรียมอนาคตที่ดีไว้ เช่น หน้าที่การงาน ฐานะทางสังคมเพื่อแสดงความทัดเทียมกับผู้อื่น และส่งเสริมให้บุตรมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตโดยอิสระ โดยเป็นตัวของตัวเอง ส่วนนวนิยายแนวครอบครัว ที่มีเรื่องของวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นจุดเปรียบเทียบชีวิตระหว่างทัศนคติของบิดาที่เป็นมนุษย์กับบุตรที่เป็นมนุษย์โคลนนิ่ง ซึ่งบิดาได้เลี้ยงดูเอาใจใส่ แต่หวังผลประโยชน์จากบุตรชาย และแสวงหาความร่ำรวยจากบุตรของตน ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2540-2549 บิดามีความบกพร่องในบทบาทหน้าที่ ละเลยการเลี้ยงดู แต่มารดาจะทำหน้าที่หลักในการช่วยเยียวยาความรู้สึกของบุตรชาย สั่งสอนให้ตระหนักให้ถึงชื่อเสียงของวงศ์สกุล และช่วง พ.ศ. 2550-2560 ปลูกฝังในด้านเงินเป็นใหญ่ เลี้ยงดูบุตรด้วยการตามใจ จนบุตรไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ขาดศีลธรรมในการดำเนินชีวิต

ประเด็นที่ 1.2 ปลูกฝังค่านิยมที่ดี ในนวนิยาย ระหว่างช่วง พ.ศ. 2470-2509 บิดามารดามีลักษณะการปลูกฝังค่านิยมที่คล้ายคลึงว่า ปลูกฝังค่านิยมด้านการดำรงตนอย่างมีศักดิ์ศรี ให้รักษาเกียรติยศของลูกผู้ชาย ยึดมั่นในคำสัญญา เนื่องด้วยการเป็นบุตรของผู้ที่มีบรรดาศักดิ์ มักถูกเลี้ยงดูให้เสมือนเป็นเจ้านายชั้นสูง จึงถูกบิดามารดาเคร่งครัดในด้านความประพฤติของบุตรชายตระกูลดี ซึ่งสอดคล้องกับจิตร ภูมิศักดิ์ (2550, น.58) ได้กล่าวว่า ชาตึกำเนิดตามศักดิ์นา ในการสืบสกุลของชนชั้น ได้รับการยกย่องนับถือ โดยขึ้นอยู่กับอำนาจตามความสูงส่งของตระกูล จึงส่งผลต่อการปลูกฝังค่านิยมจากบิดาที่มาสืบบุตรชาย ในด้านการรักษาเกียรติยศของตนอย่างเคร่งครัด ช่วง พ.ศ. 2510-2519 พบว่าบิดามารดาปลูกฝังค่านิยมให้บุตรชายได้รับการศึกษาตามฐานะ และคาดหวังว่าเมื่อมีวิชาความรู้แล้ว จะสามารถประกอบอาชีพที่มั่นคง เช่น การรับราชการ เป็นต้น เพื่อที่จะยกระดับฐานะทางครอบครัวให้เจริญและสุขสบายยิ่งขึ้น ช่วง พ.ศ. 2520-2529 บิดามารดาได้ปลูกฝังภูมิคุ้มกันที่ดี โดยนำประสบการณ์ชีวิตมาปรับเป็นคำสอน เพื่อป้องกันการ

ดำเนินชีวิตของบุตรชาย ไม่ให้ผิดพลาดดังที่บิดามารดาเคยประสบมา ช่วง พ.ศ. 2530-2539 บิดาได้ปลูกฝังค่านิยมด้านสิทธิเสรีภาพการเลือกคู่ครองของบุตรชาย โดยเปิดโอกาสให้เรียนรู้ ศึกษาดูใจกับฝ่ายหญิง จนมั่นใจว่า จะครองรักใช้ชีวิตคู่กันยืนยาว ช่วง พ.ศ. 2540-2549 พบว่า หากบิดาละเลยการเลี้ยงดูบุตรชาย มารดาจะเข้ามาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของบุตรชาย ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจ ให้อารมณ์บุตรชายที่แข็งกร้าวรุนแรง บรรเทาเบาบางลง ด้วยการอบรมสั่งสอน ใช้เหตุและผล ปลูกฝังค่านิยม ในด้านการเป็นบุตรที่ดี โดยให้รักษาชื่อเสียงของครอบครัว และการทดแทนบุญคุณของบิดามารดา ค่านิยมด้านการศึกษา บิดามารดาที่มีฐานะครอบครัวชนชั้นกลาง และชนชั้นล่าง บิดามารดาปลูกฝังทางด้านการศึกษาโดยเชื่อว่า หากมีความรู้ความสามารถ จะมีโอกาสพัฒนาฐานะทางครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 1.3 สั่งสอนให้ประพฤติอยู่ในกรอบศีลธรรม ในนวนิยายช่วง พ.ศ. 2470-2479 พบว่าบิดาสั่งสอนโดยยึดหลักศีลธรรมโดยไม่ให้พูดเท็จ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เป็นคนที่มีจิตใจที่มั่นคง และประพฤติตนเป็นคนดีเพื่อให้สังคมยอมรับ นวนิยายช่วงที่ 2 พ.ศ. 2480-2489 คือ บิดามารดาสั่งสอนไม่ให้บุตรชายทำตัวออกนอกจารีตประเพณีนิยมที่ดั่งาม บิดามารดาเคร่งครัดในความประพฤติ เนื่องด้วยการเป็นบุตรชายของตระกูลผู้ดี นวนิยายช่วงที่ 4 พ.ศ. 2500-2509 บิดามารดาสั่งสอนให้อยู่ในโอวาททำตามกรอบที่บิดามารดาได้วางแผนอนาคตชีวิตไว้ นวนิยายช่วงที่ 5 พ.ศ. 2510-2519 บิดามารดาได้สอนให้ภูมิใจเงินค่าตอบแทน จากการทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อย เพราะเป็นงานที่สุจริต สั่งสอนให้ช่วยบิดามารดาทำงานทุกอย่างอดทนสู้ต่ออุปสรรคชีวิต เพื่อให้มีอนาคตที่สุขสบายในวันข้างหน้า นวนิยายช่วงที่ 6 และ 7 คือ พ.ศ. 2520-2529 และ พ.ศ. 2530-2539 บิดามารดาสั่งสอนให้บุตรชายรับผิดชอบต่อผลกระททำของตนเองที่ทำผิดพลาดไป ให้แก้ไขจุดบกพร่อง เพื่อให้จะสั่งสมรับรู้ ตนเป็นลูกผู้ชายที่กล้ายอมรับผิดและพร้อมที่จะแก้ไขให้สถานการณ์ดีขึ้น นวนิยาย ช่วงที่ 8 พ.ศ. 2540-2549 มารดาเป็นผู้ขัดเกล่าจิตใจบุตรชาย ปลูกฝังให้ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาชีวิต

มากกว่าการใช้อารมณ์อย่างขาดสติ สอนให้ใคร่ครวญปัญหา และช่วยหาแนวทางการแก้ไขที่ดีที่สุด นวนิยาย ช่วงที่ 9 พ.ศ. 2550-2560 มารดาได้สั่งสอนให้รับผิดชอบต่อการกระทำของตนที่ขัดแย้งกับศีลธรรมที่ดีงาม คือการนอกใจภรรยา และการมีบุตรกับทั้งภรรยาหลวงและภรรยาน้อย ทำให้เห็นสภาพปัญหาของครอบครัวว่าบิดามารดาต้องเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัวของบุตรชาย หากไม่อบรมสั่งสอน ก็อาจจะทำให้บุตรขาดสติและไม่สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตที่วิกฤตได้

ประเด็นที่ 1.4 ไม่อบรมเลี้ยงดูบุตร นวนิยายช่วง พ.ศ. 2530-2539 พบในนวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ บิดามารดามีความบกพร่องในการเลี้ยงดูบุตรชายอย่างยิ่ง โดยการปล่อยปละละเลยการเลี้ยงดู ไม่อบรมดูแลเอาใจใส่ ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมในการดำเนินชีวิต บุตรชายขาดความอบอุ่น และขาดที่พึ่งพิงยึดเหนี่ยวจิตใจ บิดามารดาไม่เป็นต้นแบบที่ดี แต่บุตรชาย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ เนื่องจากบุคคลในชุมชนสงสารเวทนา จึงให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การแบ่งปันอาหารของใช้ ที่พักอาศัย การว่าจ้างเพื่อเป็นรายได้ และสิ่งสำคัญ การมีมิตรภาพที่ดีในชุมชนเล็ก ๆ สามารถช่วยเยียวยาเด็กไร้ที่พึ่งคนหนึ่ง ให้มีความสุขและใช้ชีวิตในแต่ละวันผ่านไป ได้ด้วยดี ซึ่ง วิชลดา ยิ้มแย้ม (2558, น.100) ได้กล่าวว่า บิดามารดาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้ เนื่องจากขาดศักยภาพ จึงจำเป็นต้องผลักราะไปยังผู้คนในชุมชน ที่เกิดความสงสาร เห็นใจได้ช่วยอบรมเลี้ยงดูแทนครอบครัว

สรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาพัฒนาการบทบาท และปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรชายในนวนิยาย พ.ศ. 2470-2560 ทำให้ทราบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อเลี้ยงดูในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดาและบุตร ซึ่งในปัจจุบันนี้ บิดามารดาต้องใช้ทักษะกระบวนการ ในการเลี้ยงดูบุตรมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ได้รับจากอิทธิพลตะวันตก เช่น การใช้โซเชียลโดยขาดวิจารณญาณ อันมีข้อมูลเท็จจากผู้

ไม่ประสงค์ดี ปัญหายาเสพติด และการถูกล่อลวง เป็นต้น บิดามารดาควรปลูกฝังศีลธรรมจรรยา ค่านิยมประเพณีที่ดีงาม ซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นไทย ซึ่งจากผลการวิจัย ตัวละครในสถานะบิดาที่มีต่อบุตรชาย ปรากฏการสั่งสอนให้ประพฤติตนให้เหมาะสม การปลูกฝังค่านิยมที่ดี การสั่งสอนให้อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม พบว่าบุตรจะเป็นผลผลิตที่ดีจากครอบครัว และเป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ จนเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

บทความนี้เป็นแนวทางสำหรับบิดามารดา สามารถประยุกต์ใช้เลี้ยงดูบุตรชาย ให้เข้ากับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้ โดยการผสมผสานมุมมองของชีวิตแบบไทยดั้งเดิม ผสมเข้ากับกำกับการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่อย่างสมดุล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาบทบาทของสมาชิกในครอบครัวกับสังคมไทยยุคใหม่ ในนวนิยายตั้งแต่ พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2563

เอกสารอ้างอิง

- ก. สุรางคนางค์. (2558). *หญิงคนชั่ว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรม.
- กฤษณา อโศกสิน. (2551). *เพลิงบุญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เพื่อนดี บริษัทอักษรโสภณจำกัด.
- ดอกไม้สด. (2548). *ผู้ดี*. กรุงเทพฯ: สายธุรกิจโรงพิมพ์ อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ดอกไม้สด. (2537). *ศัตรูของเจ้าหล่อน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.
- เดือนวาด พิมวนา. (2546). *ช่างสำราญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สามัญชน.
- จิตร ภูมิศักดิ์. (2550). *โฉมหน้าศักดินาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ศรีปัญญา.
- จุฬามณี. (2560). *กรรมกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงดาว.

- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน. (2523). *จริยศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2560). *นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2559). *เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์นาค.
- ธีรนารถ กาญจนอักษร. (2542). *หญิงชายกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- นันทนัย ประสานนาม. (2556). *นิยายแห่งนิยามเรื่องเล่าสมัยใหม่ในปริทัศน์การเมืองวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โครงการสร้างสรรค์.
- บุษยมาส. (2551). *สลักจิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โชคเทเวศร์ (1998) จำกัด.
- โบทัน. (2522). *ทองเนื้อเก้า*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภัสสร เสวิกุล. (2554). *ขอมอนใบนั้นที่เธอฝันยามหนุน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วรรณนะ หนูหมื่น. (2552). *การศึกษานวนิยายฉายภาพชีวิตไทยร่วมสมัย (2520-2547)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิมล ไทรนิมิต. (2559). *อมตะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สามัญชน.
- วิภา กงกะนันทน์. (2561). *กำเนิดนวนิยายในประเทศไทย ประวัติวรรณคดีสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: พีดีบลิวิพริ้นดิง.
- วิภาส ศรีทอง. (2555). *คนแคระ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2547). *ค่านิยมของข้าราชการไทยในยุคปฏิรูประบบของราชการ*. กรุงเทพฯ: นิตยธรรม.
- วิชลา ยิ้มแย้ม. (2558). *ภาพครอบครัวในนวนิยายรางวัลซีไรต์*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีรณัฐย์ สัจจพันธุ์. (2547). *วรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรีบุรพา. (2537). *ลูกผู้ชาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2537). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- สุพรรณิ วราทร. (2516). *ประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 ถึงสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2575*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริญา จรเทศ. (2549). *วิเคราะห์บทบาทครอบครัวที่มีต่อตัวละครในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หยก บุรพา. (2558). *อยู่กับกิ่ง*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.